

רשות ההגבלים העסקיים

קבוצת אריסון - רכישת גרעין השליטה בבנק הפועלים

תמצית עמדתו של הממונה על הגבלים עסקיים

רכישת גרעין השליטה בבנק הפועלים בע"מ ("בנק הפועלים") ע"י קבוצת אריסון ("הקבוצה"),¹ בהרכבה כפי שהוצג בפני הממונה על הגבלים עסקיים, מעוררת מספר סוגיות מתחום דיני ההגבלים העסקיים, נוכח היבטים אופקיים ואחרים שיש לשילוב החזקות בנק הפועלים, מחד, והחזקות חברי הקבוצה, מאידך, בשווקים שונים.

עמדת הממונה על הגבלים עסקיים בהקשר לאפשרות רכישת שליטה בבנק הפועלים בידי הקבוצה, אם זו תזכה בהליך שעורכת מדינת ישראל למכירת מניות הבנק האמור, כי יש לאשר רכישה זו לפי הוראות חוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח - 1988 ("חוק ההגבלים"),² אולם אך ורק בכפוף לתנאים הבאים, שיהיו חלק בלתי נפרד מאישור המיזוג ותנאי יסודי לנתינתו:

(א) בכל אחת מהחברות הבאות - טמבור בע"מ ("טמבור"), גוונים טלוויזיה בכבלים בע"מ ("גוונים"), סונול ישראל בע"מ ("סונול"), סופרגז חברה ישראלית להפצת גז בע"מ ("סופרגז") והחברה האמריקאית-ישראלית לגז ("אמישראל") - יחולו על בנק הפועלים, ועל כל אחד מן השותפים בקבוצה, ההגבלות הבאות, אשר יחולו הן במישרין והן בעקיפין:³

1. ייאסר על בנק הפועלים, ועל כל אחד מהשותפים בקבוצה, למנות דירקטורים במי מהחברות הנ"ל, או להשפיע בכל דרך שהיא על מינוי דירקטורים במי מהן.

2. ייאסר על בנק הפועלים, ועל כל אחד מהשותפים בקבוצה, להיות מעורבים בכל דרך שהיא בניהול מי מהחברות הנ"ל או במינוי נושא משרה כלשהו במי מהן, או להשפיע בכל דרך שהיא על ניהול או על מינוי כאמור.

¹ על פי מידע שנמסר לרשות השותפים בקבוצה הם: תד אריסון - 36%, קבוצת "דנקר" (בשליטת שמואל דנקר) - 20%, קבוצת "אברמזון" (בשליטת ליאונרד אברמזון) - 13.6%, קבוצת "שוטרמן" (בשליטת צ'רלס שוטרמן) - 12%, קבוצת "שטיינהרדט" (בשליטת מיקל שטיינהרדט) - 10.4%, "היפיריון" (קרן נאמנות) - 8.0%.

² חלק מן המגבלות המפורטות חלות ממילא מכוחו של תיקון 11 לחוק בנקאות (רישוי), התשנ"ו-1996, אולם בהיותן רלוונטיות גם מהיבט דיני ההגבלים העסקיים, הרי הן מפורטות להלן.

³ הביטוי "במישרין או בעקיפין" בנר עמדה זה - לרבות החזקה או פעילות ישירה או עקיפה של בעל עניין בחברה, בעצמו או ביחד עם אחרים הפועלים באופן קבוע או מזדמן בשיתוף פעולה עמו לפי הסדר, הסכם או הבנה בכתב או בעל-פה; ולרבות פעולה מכוח החזקה או רכישה בידי שלוח או נאמן, חברת נאמנות או חברת רישומים או באמצעות תאגיד שלוב אחד או יותר של מי מבין אלה. חזקה על אדם שדינו כדין גוף בשליטה ישירה או עקיפה שלו, ויראו אדם כמחזיק במישרין בהחזקות כל גוף בשליטתו, וכן בהחזקות כל גוף בשליטת גוף שבשליטתו, וכן הלאה. חזקה על אדם שהוא בעל שליטה בתאגיד אם בידיו, במישרין או בעקיפין, החלק הגדול ביותר באמצעי שליטה כלשהו באותו תאגיד, בין פרטי ובין ציבורי. לצורך קביעת מגבלות או פרשנות לפי מסמך זה, אך לא לצרכי הקניית זכות כלשהי, דינו של גוף כדין מי שמצוי, במישרין או בעקיפין, בשליטת אותו גוף, כדין מי ששולט באותו גוף, וכדין מי שמצוי בשליטת מי ששולט באותו גוף, והכל בין במישרין ובין בעקיפין. כל מגבלה החלה על תאגיד מכוח התנאים האמורים במסמך זה, חלה גם על כל בעל עניין בו המחזיק במישרין או בעקיפין 5% או יותר ממניותיו, מהזכות למנות בו דירקטור, מהזכות למנות לו מנהל כללי או מהזכות לרווחים, ועל כל גוף בשליטה ישירה או עקיפה של בעל עניין כאמור.

3. ייאסר על בנק הפועלים, ועל כל אחד מהשותפים בקבוצה, לרכוש אמצעי שליטה כלשהו או להגדיל החזקה באמצעי שליטה כלשהו במי מהחברות הנ"ל, בשיעור כלשהו, ללא קבלת אישור מראש מאת הממונה על הגבלים עסקיים.
  4. לגבי חברת טמבור - תימנע מאריסון השקעות בע"מ ("אריסון") כל גישה למידע בנוגע לחברת טמבור, זולת מידע המתפרסם ברבים ורק לאחר פרסומו כאמור; כמו כן לא יהיה אריסון מעורב, בכל דרך שהיא, בעניין הקשור בהצבעת כל מניה בחברת טמבור או בהפעלת כל זכות בחברת טמבור.
  5. לגבי חברת הדלק הישראלית בע"מ ("דלק") - תימנע מקבוצת דנקנר כל גישה למידע בנוגע לחברת דלק, זולת מידע המתפרסם ברבים ורק לאחר פרסומו כאמור; כמו כן לא תהיה קבוצת דנקנר מעורבת, בכל דרך שהיא, בעניין הקשור בהצבעת כל מניה בחברת דלק או בהפעלת כל זכות בחברת דלק.
  6. לגבי חברת סונול - תימנע מקבוצת דנקנר כל גישה למידע בנוגע לחברת סונול, זולת מידע המתפרסם ברבים ורק לאחר פרסומו כאמור; כמו כן לא תהיה קבוצת דנקנר מעורבת, בכל דרך שהיא, בעניין הקשור בהצבעת כל מניה בחברת סונול או בהפעלת כל זכות בחברת סונול.
- (ב) בכל אחת מהחברות הבאות - נירלט בע"מ ("נירלט"), מת"ב מערכות תקשורת בכבלים בע"מ ("מת"ב"), דור אנרגיה (1988) בע"מ ("דור אנרגיה") ודורגז בע"מ ("דורגז") - יחולו ההגבלות הבאות, אשר יחולו הן במישרין והן בעקיפין:
1. ייאסר על בנק הפועלים למנות דירקטורים במי מהחברות הנ"ל, או להשפיע בכל דרך שהיא על מינוי דירקטורים במי מהן.
  2. ייאסר על בנק הפועלים להיות מעורב בכל דרך שהיא בניהול מי מהחברות הנ"ל או במינוי נושא משרה כלשהו במי מהן, או להשפיע בכל דרך שהיא על ניהול או על מינוי כאמור.
  3. ייאסר על בנק הפועלים לרכוש אמצעי שליטה כלשהו או להגדיל החזקה באמצעי שליטה כלשהו במי מהחברות הנ"ל, בשיעור כלשהו, ללא קבלת אישור מראש מאת הממונה על הגבלים עסקיים.
- (ג) לגבי כל אחת מהחברות המוזכרות בסעיפים א' ו- ב' יחולו ההגבלות הבאות, הן במישרין והן בעקיפין, חוץ מאשר בין דור אנרגיה לבין דורגז, בין סונול לבין סופרגז, ובין דלק לבין אמישראלגז:
1. ייאסר כל שיתוף פעולה, במישרין או בעקיפין, בין מי מהחברות הנ"ל לבין עצמן, בתחומי הפיתוח, היצור, השיווק וההפצה.
  2. תיאסר העברת מידע, במישרין או בעקיפין, בין מי מהחברות הנ"ל לבין עצמן בתחומי עיסוקן או פעולתן, ולרבות בתחומים מקבילים, קשורים או דומים.

(ד) לגבי מניות חברת דלק המוחזקות ישירות על בידי בנק הפועלים - כל עוד קשור מי מחברי הקבוצה, במישרין או בעקיפין, לחברה כלשהי בישראל הפועלת בתחום הדלק, יחולו ביחס לכל אחד מחברי הקבוצה ולבנק הפועלים ההגבלות הבאות, אשר יחולו הן במישרין והן בעקיפין:

1. כל ההגבלות החלות בסעיף א' לעיל.
2. כל האיסורים האמורים בסעיף ג' לעיל, אשר יחולו לגבי כל זיקה בין החברות דלק, סונול ודור אנרגיה, לבין עצמן (וזאת מבלי לגרוע מכלליות האמור שם).
- (ה) כל שינוי בהרכב השותפים בקבוצה או בחלקו היחסי של שותף בקבוצה או בהחזקות ישירות או עקיפות של מי מהשותפים בקבוצה, בבנק הפועלים (בין שהוא כרוך במכירת מניות או דיספוזיציה אחרת ובין שאינו כזה), אשר יש בו כדי להביא, במישרין או בעקיפין, להגדלת חלקה היחסי של קבוצת דנקר בקבוצה או בבנק הפועלים או להגדלת חלקו היחסי של אריסון בקבוצה או בבנק הפועלים - יחייבו אישורו המוקדם של הממונה על הגבלים עסקיים.⁴

(ו) אישור זה למיזוג יפקע מאליו ולא יהא לו כל תוקף בהתקיים אחד או יותר מהאמור להלן:

- (1) לא התקבלה אצל הממונה על הגבלים עסקיים, בתוך 60 יום מהשלמת העסקה,⁵ הודעה בכתב על הסכמת בנק הפועלים לכל האמור בסעיפים א-ה לעיל, זולת אם האריך הממונה את מועד 60 הימים טרם פקיעתו.
- (2) בנק הפועלים לא ביצע, לא יאחר מחלוף תשעה חודשים מהמועד הקובע, את דרישות סעיף (ז) (1) להלן במלואן.
- (ז) (1) לא הומצאה לידי הממונה על הגבלים עסקיים הודעה כאמור מטעם בנק הפועלים עד תום תקופת 60 הימים האמורה בסעיף (ו) (1) לעיל ("המועד הקובע"), יחול האמור להלן:

הקבוצה תגרום לבנק הפועלים למכור את החזקותיו בחברת דלק לא יאחר מחלוף תשעה חודשים מהמועד הקובע. בחברות טמבור, גוונים, סונול, סופרגז ואמישראגז, בהן לבנק הפועלים החזקות בעקיפין, תגרום הקבוצה לבנק הפועלים למכור את החזקותיו האמורות לא יאחר מחלוף תשעה חודשים מהמועד הקובע; מכירה כאמור תתבצע בין על דרך מכירת החזקות בנק הפועלים במי מהגופים שבאמצעותם הוא מחזיק במי מהחברות הללו, ובין על דרך מכירת החזקות בחברות האמורות על ידי מי מהגופים באמצעותם בנק הפועלים מחזיק באותן חברות.

לגבי כל חברה שלא נמכרה כאמור יופקדו מניות בנק הפועלים בה, או בגוף באמצעותו הוא מחזיק בה, בבית המשפט המחוזי בירושלים, בצירוף יפויי כח בלתי הדירים ושטרי העברת מניות חתומים שכל הפרטים הנדרשים בהם והידועים אותה עת מלאים כנדרש, ובצירוף בקשה חתומה בידי בנק הפועלים כי בית המשפט ימנה נאמן אשר יקבל להחזקתו את המניות וינהג בהם מנהג בעלים, וימכור אותן לפי הנחיות בית המשפט, לגוף בלתי קשור למי מחברי הקבוצה, גוף שיאושר כדין טרם המכירה בידי כל רשות שאישורה נדרש

⁴ אישור מוקדם כאמור לא יידרש להשלמת רכישת מניות המדינה בבנק הפועלים בידי הקבוצה, אם השלמה זו תעשה: (1) בתנאים שנקבעו מראש בחוזה מכר המניות; (2) בפרופורציה לחלקם היחסי של חברי הקבוצה בה, כשיעורו בעת מתן ההיתר.

⁵ השלמת העסקה - המועד הראשון בו יועברו מניות בשיעור כלשהו בבנק הפועלים מידי מדינת ישראל לידי הקבוצה בעקבות זכיית הקבוצה בהליך, אם תזכה בו.

לכך לרבות הממונה על הגבלים עסקיים. הנאמן יעביר את תמורת המכירה - בניכוי הוצאות כפי שאושרו בידי בית המשפט - לידי בנק הפועלים.

(2) הנאמן אותו יתבקש בית המשפט למנות כאמור לעיל יהיה בנק השקעות בינלאומי גדול, או משרד רואי חשבון בינלאומי שהוא אחד מששה משרדי רואי החשבון הגדולים בעולם, זולת ככל שיקבע בית המשפט אחרת; וכל אחד מחברי הקבוצה מסכים מראש למינוי כאמור. הנאמן שימונה יהא כזה שלא היה ולא הווה לו אותה עת כל קשר עסקי, ישיר או עקיף, עם חברי הקבוצה, זולת ככל שיקבע בית המשפט אחרת.

התנאים המפורטים לעיל מהווים חלק בלתי נפרד מעמדה זו של הממונה על הגבלים עסקיים.⁶

ד"ר דוד תדמור
הממונה על הגבלים עסקיים

ירושלים, א' אלול, התשנ"ז
3 ספטמבר, 1997

---

⁶ עמדה זו מובעת על-פי הנתונים שהוגשו לממונה על הגבלים עסקיים, ואין בה משום מתן הכשר או אישור סופיים מבחינת דיני ההגבלים העסקיים.

העמדה מובעת על בסיס ההנחה כי הצדדים לקבוצה הביאו לידיעת הממונה על הגבלים עסקיים את הנתונים הנכונים והמלאים הקשורים בהליך ובהשתתפותם בו, ובאשר לזהותם ופרטיהם, הן במישרין והן בעקיפין, לרבות כל המידע בדבר ההסדרים הקיימים בין מי שהם הצדדים לקבוצה וכל הקשור למי מהם במישרין או בעקיפין, לבין עצמם, או בין מי מאלה לבין גופים המצויים בתחרות עם צד לקבוצה או גוף אחר כאמור או עם בנק הפועלים.

תוקף האמור לעיל, בכפוף לכל שינוי בנסיבות, שנה מתאריך מכתב זה או יום מתן אישור למיזוג לפי חוק ההגבלים, לפי המוקדם, ואין בעמדה זו או באישור שיינתן היתר משום מתן היתר להפעלת כל אופציה או זכות דומה נוספת, זולת ככל כפי שצוין במפורש בעמדה זו או כפי שיצוין במפורש באישור.

אין באמור בעמדה זו משום מתן אישור או הכשר לפעולה כלשהי שלא הותרה במפורש בה והאסורה על פי חוק ההגבלים או החייבת בפטור או באישור על פיו.